

δάκτυλον τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὁ ὑποδηματοποιὸς Πελοπν. (Ἀναβρ.) Συνών. δάχτυλας 2. 2) Μεταφ., ὁ φιλάργυρος, ὁ τσιγκούνης Μακεδ.: *Εἶσι δαχ'λάς. Τέτοιον δαχ'λά δὲν ἔχου δεῖ.*

δαχτυλάτος ἐπίθ. Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Κύπρ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. Οὐδ. *δαχτυλάτο* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάχτυλο, διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ατος.

1) Ὁ ἔχων ἐξοχὰς ἐν εἶδει δακτύλων κυρίως ἐπὶ χειροκτίων Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. 2) Ἐπὶ ὑφασμάτων, τὸ ἔχον ραβδώσεις, τὸ ριγωτὸν Ἰων. (Κρήν.): *Δαχτυλάτο ροῦχο.* Συνών. ριγωτός. 3) Ἐπὶ γυναικός, ἡ ἔχουσα λείους δακτύλους Κύπρ.: Ἄσμ.

Ἀσπρη μιν χιόνα τοῦ χιονιοῦ κι' ἄσπρη μου δαχτυλάτη, οὐλον τὸν νοῦμ ἠπῆρες τον καὶ τῇ ψυχῇ μου νά την. Διὰ τὴν σημ. πβ. ἀσπροδαχτυλάτη. 4) Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ., εἶδος σταφυλῆς Κρήτ.

δαχτυλέλι τό, ἀμάρτ. *δαχτ'λελ'* Ἰμβρ. *δαχτ'λέλ'* Λέσβ. Ἐκ τοῦ οὐσ. δάχτυλο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλι. Ὁ μικρὸς δάκτυλος. Συνών. δαχτυλάκι, δαχτυλέρι.

δαχτυλέρι τό, Θράκ. *δαχτυλέρ* Πρωπ. (Ἀρτάκ. κ.ά.) *δαχτ'λέρ* Ἀθῆν. Ἐκ τοῦ οὐσ. δάχτυλο καὶ τῆς παραγωγ. κατάλ. -έρι. Ὁ μικρὸς δάκτυλος. Συνών. δαχτυλάκι, δαχτυλέλι.

δαχτυλήθρα ἡ, κοιν. *δαχτ'λήθρα* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *δαχ'λήθρα* Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν.) Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Βελβενδ. Βλάστ.) Στερελλ. (Ἀχυρ.) *δαχτυλήτρα* Βιθυν. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ. (Μελένικ.) Χίος *δαχ'λήτρα* Μακεδ. (Βλάστ.) *δαχ'λήθρα* Μακεδ. (Κοζ.) *βαχτυλήθρα* Ρόδ. *δαχτυλήτρια* Θράκ. (Σαρεκκλ.) Πόντ. (Οἶν.) *δαχτυλήτρά* Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. κ.ά.) *δαχτυλήθρα* Τσακων. *δαχτυλήθρα* Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) *δαχτυλήστρα* Ἰων. (Κρήν.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Συνασσ. Φερτ.) Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. *βαχτυλήστρα* Ρόδ. *γαχτυλήστρα* Ρόδ. *δαστυλήστρα* Καλαβρ. (Μπόβ.) *δατ-τυλήστρα* Ἀπουλ. (Καλημ.) *δαφτυλήστρα* Ἀπουλ. (Μαρτ.) *δαφτυλήστια* Ἀπουλ. (Μαρτ.) *δαχτυλήθρα* Καππ. (Ἀραβάν.) *δεκαλήστρα* Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. δακτυλήθρα. Ὁ τύπ. δεκαλήστρα πιθανῶς ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ δέκα.

1) Μεταλλίνη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, θήκη, καλύπτουσα τὴν ἀκραίαν φάλαγγα τοῦ μέσου δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς, τοῦ προωθοῦντος τὴν βελόνην κατὰ τὸ ράψιμον κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. κ.ά.) Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ. κ.ά.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Συνασσ. Φερτ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: *Ἐχασα τὴ δαχτυλήθρα μου καὶ δὲ μπορῶ νά βάλω μιὰ βελονιά κοιν. Πόσο τίς πουλᾷς τίς δαχτυλήθρες;* Πελοπν. (Τριφυλ.) *Δῶσι μ' τ' δαχτ'λήθρα μ' νά ράφου τὸ φ'στάνι μ'* Εὐβ. (Ἀκρ.) *Ἐπαρε τὴ δαχτυλήτρα σ' καὶ τὸ βελόν' καὶ ράφου* Πόντ. (Ὁφ.) *Ἐχασα τὴν δαχτυλήστραν μου* Κύπρ. *Δὲν ἔχου δῶ τ' δαχ'λήθρα μ' κι' δὲ δουροῦ νά πιράσου οὔτι νιὰ βιλουριά* Στερελλ. (Ἀχυρ.) *Καὶ μᾶς φάνηκε 'ς τὴ ρίζα της, αὐτὸς, κοτζάμου παλλήκαρος, σὰ μολυβένιος στρατιωτάκος, μιὰ δαχτυλήθρα μπόι Σ. Μυριβήλ., Ζωὴ ἐν τάφ., 89 || Φρ. Ἀμὸν δαχτυλήτρά (εὐκίνητος, ἐπι-*

τήδειος εἰς τὴν ἐργασίαν) Χαλδ. *Τὸν πνίγω σὲ μιὰ δαχτυλήθρα νερό* (ἐπὶ ὑπερβολικῆς δυσμενείας) Κρήτ. Συνών. φρ. *τὸν πνίγω σὲ μιὰ στάλα νερό. Μιὰ δαχτυλήθρα ἄνθρωποι* (δλίγοι) Ἀθῆν. (Διὰ τὴν σημ. τῆς ποσότητος πβ. ἐξ ἐγγράφου Ἀνδρου τοῦ 1815 «ἔστειλέ μου ἐκεῖνος ἐμένα μεταξόπορο δαχτυλήθρες 51» Ἀνδριακ. Ἡμερολ. (1930), 5 καὶ εἰς Μητροφάν., Ἰατροσοφ., 21 «κοπάνισον πήγανον, ἔβγαλε τὸν ζωμόν του μὲ ροῦχον λινὸν ἕως δύο δακτυλίστρες». *Τὴν πουτίξ' τὴ δαχ'λήθρα* (εἶναι ἀβροδαίματος) Θεσσ. (Δομοκ.) β) Δερμάτινον προφυλακτικὸν κάλυμμα τοῦ δακτύλου τοῦ σύροντος σκανδάλην ὅπλου ἢ τοῦ πλέκοντος δίκτυον Λεξ. Δημητρ. γ) Μετάλλινος κάλυξ προσηρμοσμένος εἰς τὸ κάτω ἄκρον βακτηρίας ἢ ἀλεξιβροχίου Λεξ. Δημητρ. 2) Τὸ κυπελοειδὲς περίβλημα τοῦ καρποῦ τῆς αἰγίλωπος δρυὸς (*Quercus aegilops*) Π. Γεννάδ., Ἑλλην. Γεωργ. 11, 245 — Λεξ. Βυζ. Π. Βλαστ. 445: *Ἡ δαχτυλήθρα τοῦ βελανιδιοῦ* Λεξ. Βυζ. 3) Μικρὸς κοῖλος κύλινδρος, χρησιμοποιούμενος ὡς μονὰς μέτρου διὰ τὴν πυρίτιδα κατὰ τὴν γόμωσιν φυσιγγίου Πελοπν. (Γαργαλ. κ.ά.) Πρωπ. (Ἀρτάκ.) 4) Ἐξάρτημα ψεκαστήρος ἐν εἶδει μεταλλίνης δακτυλήθρας, φερούσης μικρὰς ὀπὰς διὰ τῶν ὁποίων ἐξέρχεται τὸ πρὸς ψεκασμὸν διάλυμα Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Δαχτυλήθρα* (ὀνομασία σκοπέλου τετμημένου εἰς δύο καὶ ἀφίνοντος δίοδον διὰ τὰς λέμβους) Πόντ. (Κερασ.)

δαχτυληθρία ἡ, Κρήτ. (Κίσι. κ.ά.) *δαχτυληθρέ* Κρήτ. (Μύρθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαχτυλήθρα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ά.

Ἡ ποσότης ὕγρου τὴν ὁποίαν περιέχει μιὰ δαχτυλήθρα ἐνθ' ἂν.: *Μιὰ δαχτυληθρέ κρασί ἤπια καὶ μ' ἐξάλισε* (ἐλαχίστην ποσότητα) Μύρθ. *Θαρεῖς; Σὰ μιὰ δαχτυληθριά ρακὴ νά πιῶ, μὲ ζαλίζει* Κίσι.

δαχτυληθρίτσα ἡ Πελοπν. (Γαργαλ.) Σῦρ. *δαχτυληθρίτσα* Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαχτυλήθρα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτσα.

Ἡ μικρὰ δαχτυλήθρα ἐνθ. ἂν.: *Φορεῖ μιὰ δαχτυληθρίτσα 'ς τὸ δάχτυλό της, τὴ μισὴ ἀπὸ τῆς μάννας της* Πελοπν. (Γαργαλ.) Συνών. δαχτυληθρόπολο, δαχτυληθροῦλα.

δαχτυληθρόπουλον τό, ἀμάρτ. *δαχτυληθρόπον* Πόντ. *δαχτυληθρόπον* Πόντ.

Ἰποκορ. τοῦ οὐσ. *δαχτυλήθρα* διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. —πολο —πλο —πον, διὰ τὴν ὅπ. βλ. Ἀνθ. Παπαδόπ., Ἀθηνᾶ 47 (1937), 77.

Δαχτυληθρίτσα, τὸ ὅπ. βλ.

δαχτυληθρούλα ἡ, Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαχτυλήθρα διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦλα.

1) Δαχτυληθρίτσα, τὸ ὅπ. βλ. 2) Ἡ ποσότης ὕγρου μιὰ δαχτυλήθρα: *Ἐβαλα μιὰ δαχτυληθρούλα σκάγια ὀχτῶ νούμερο.* Συνών. δαχτυληθρία.

δαχτύλι τό, δακτύλιν Κύπρ. *δαχτύλιν* Κύπρ. Λυκ. (Δι-βύσσα.) Πόντ. (Οἶν. κ.ά.) *δαχτύλι* σύνθηθ. καὶ Καππ. (Φά-ρασ. κ.ά.) Πόντ. (Ἰνέπ.) *δαχτύλ'* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. καὶ

